

SZARVASI UJSÁG.

Hetilap, a társadalom, közgazdaság és irodalom köréből.

ELŐFIZETÉSI ÁR:

Egész évre . . . . . 5 frt. — kr.
Félévre . . . . . 2 frt. 50 kr.
Negyedévre . . . . . 1 frt. 25 kr.

Egyes szám ára 10 kr.

MEGJELENIK:

hetenként egyszer, vasárnap.

Az előfizetési pénzek, úgy a lap szellemi részét
illető közlemények a szerkesztőhöz Szarvasra
címzendők.

A nyílt-térben minden garmonsor díja 20 kr.

HIRDETÉSI DIJ:

Minden egyes szó után 100 szóig . . . . . 2 kr.
Azonfelül 1

Kiemelt, díszbetűk s körzettel ellátott hirdeté-
nyekért termérték szerint, minden négyzet centiméter
után 3 kr. számítatik. — Allandó hirdetésekkel
kedvezmény nyújtatik. Hirdetések az Arpád, irodalmi
és nyomdai intézetbe küldendők.

Okok melyek a házi-ipar kifejlődését korlátozzák.

Miért nem érte el hazánkban a házi-ipar sem terjedelmére sem tökély fokaira nézve a kifejlődés azon mérvét, melyet Nyugoteurópa népeinél elért? Vagyis: miért kevesebb nálunk az összes lakosság számarányhoz (15—16 millió lakoshoz) képest a házi-iparosok száma? miért kevesebb és tökéletlenebb a foglalkozók termelése mint Nyugoteurópa népeinél?

Ezen kérdésre felhozhatjuk, hogy sok időt és munkaerőt elrabolt tőlünk ezideig a háboruszkodás, a vallásbeli s nemzetiségi surlódás. . . Ezen panaszokban azonban nagyrésztben osztozkodnak Nyugoteurópa népei is, kik, daczára mindenféle politikai, nemzeti-ségi s vallásbeli surlódásoknak, kivált a jelen században, mióta házi munkáikat jó gépek és eszközök segítségével végzik, gyorsan előre haladtak.

Mondhatjuk továbbá, hogy hazánk nem termi meg mindazon iparanyagot, mely a házi-iparosságnak Nyugaton és Délen főanyaga, u. m. a gyapotot és selymet, legalább ez utóbbit csak fokozott szorgalom mellett teremthetné meg kellő mérvben. És mondhatjuk, hogy hazánk fekvése a nemzetközi kereskedelemre nem oly kedvező, mint az iparos államok területe, mert országunk határai köröskörül rakvák bércekkel, s így nemzetközi tengeri kereskedésünk nem fejlődhetett oda, hogy hajóink selyemmel s gyapottal vagy más házi-iparanyagokkal (bőrök, csontok, szőrmék, szövetanyagok) terhelve érkezzenek főbb városaink közelébe. A vasutak korszaka pedig még nem hozhatta s nemis hozhatja meg a nemzetközi kereskedelem minden előnyeit, mindaddig, amíg a vasúthálózatok csak egyoldalról, csak a nyugoti féloldaltól öveznek, s a keleti, illetőleg északkeleti, keleti és délkeleti hálózatok nemcsak Európában, hanem Ázsia közelebbi vidékein is ki nem építetnek. De másrészt, épen az elzárkózott fekvés lehetett volna a belső

munkásság fokozója, legalább a hazai anyagok feldolgozásában.

Mondani szokás végre, hogy nálunk „kevés a kéz” s ami van, az a földműveléshez mind szükséges . . .

Kivált ez utóbbi érvelés alkalmas arra, hogy a magyar népben az iparosság iránti hajlamot elaltassa; s meggyökereztesse azon mindinkább terjedező téves nézetet, mintha Magyarország s kivált az Alföld lakossága a „kézhiány” miatt nem érne reá a házi-iparos foglalkozásra. . . De ám nem így áll a dolog.

15—16 milliónyi lélekből álló lakosságnál kivált oly termő földön, mely kevés munka után is megadja a bevetett mag 5—6-szorosát, főképp a földmunkára alkalmatlan (téli 120—150 napra menő) időszakban kell lennie annyi kéznek, mennyi a hazai termésű szövetanyagok feldolgozásához szükséges. Egy államban, mely 15—16 millió lakost számlál s melyben a közoktatásügye elég előrehaladt állapotban van arra nézve, hogy az egyes lakosok némi érdekeltséget s tudomást szerezzenek az állam főbb életmozgalmai iránt, — sőt melyben aránylag nagyobb számu lakosság foglalkozik a legmagasb államkérdésekkel, mint Európa bármely részében: az állam mindkéj nembeli lakosságának tudnia kell azt, hogy 15—16 millió egyének csupán ruházati szükséglete is sokkal nagyobb, mintsem azt valamely, bár mily iparos nemzet oly olcsó áron s teljes mérvben kielégithetné, hogy a helybeli lakosság nagyrésze e miatt pénzhiányt ne szenvedjen, vagy az iparos államokban szokásos öltözési modortól eltérni, elmaradni kénytelen ne legyen, kivált ha a gazdasági termés nem kielégítő.

Egy államban, melynek lakossága öltözéki anyagaikat s ruhadarabjait nagyrészt idegen államokból, készpénzért szereti bevásárolni: ha a lakosság nagyrésze

ezen készpénzt csupán a termelés esélyei szerint kaphatja: a termelőknek alkalmazniok kellene magukat ezen esélyek eredményeihez t. i. jobb években, melyek évtizedenként alig 2—3-szor ismétlődnek, legalább 3—4 évre való megtakarításokat kellene tenniök, mi pedig nálunk nem történik. S annak, hogy „kevés a kéz” van ugyan értelme a nyárszaki szorgos munka időszakokban; de ha már egyszer a termés (a szokásos s csak kivételes helyeken „intenzív” földmivelés mellett) annyi, hogy minden kéznek munkát ad: akkor nem panasz hanem inkább dicsekvés-kép mondhatjuk, hogy „nincs elég kéz” s ily termések után annyi pénznek kell lennie, mennyiből több évek iparszükségelei fedezhetők. Ha pedig a termés oly keves, hogy betakarításával s tisztázásával felényi dolgunk sincs, mint rendszeren: a házi-iparosság foglalkozásai elől nem kellene kimenekülnünk azon kifogással, hogy „nemérünk reá.” Nincs tehát kellőleg indokolva az iparosság hiánya; különben is: oly terület művelésével, minő Magyarország területe, Nyugot-európa államaiban, kevesebb kéz foglalkozik, mint nálunk; és pedig „intenzívebb” gazdálkodást üz. Ezen államokban azonban nem szokás panaszkodni, hogy „nincs elég kéz” mert ezen államok polgárai nagyobb-része át van hatva azon kötelességérzettől, melyszerint: egy bármily nagyterületű államban arra, hogy a lakosság ruházati s más iparcikkekkel el legyen látva, minden évben, minden körülmények közt elegendő kéznek kell lennie. . . Sőt igyekeznek, saját szükségleteiken felül más népek számára is dolgozni: nemcsak a gyárakban, hanem a házitűzhelyeknél is.

Annak tehát hogy házi-ipar cikkbeli igényeinket, saját szorgalmunk utján kellően fedezni képesek nem vagyunk, főkép az igyekezet s néhol a kellő szak-képzettségbeli hiány az oka.

a) Mi az igyekezet hiányt illeti; itt nem azon restségről vagy gyengeségről van szó, mely némely munkaképtelen embert vagy népet jellemezhet, mert a magyar ember öröme a teljes erővel és ügyességgel végzi a földmunkák nagyrészét a mikor épen szükséges. Hanem azon igyekezet hiányról, melynek bizonyos erkölcsi okai vannak, mik a különben erőteljes s munkaképes kezeket pangásra kárhoztatják, amikor egy s más munka nélkül megélhet.

Ilyen erkölcsi okok azon balítéletek, melyek az aprólékos házias, nőies, mondhatjuk gyermekies foglalkozástól visszatartják népünk nagyrészét most is. . . Ezt, azt, nem illik dolgozni. Kivált férfinak nem illik fenni. . . Nem illik mások számára pénzért dolgozni. Uri családnál nincs helye az iparos foglalkozásnak. Az iparos foglalkozás nemis illő nemesemberhez. . . Leányomat csak oly embernek adom, aki mellett nem lesz semmi dolga. Fiam megélhet munka nélkül is. Miért igyekeznek ha se kisebb, se nagyobb, vagy ha nem szorult reá. Az csak igazán a „maga embere,” ki nek mással semmi dolga. Az csak igazán „maga ura,” ki felé sem néz a gazdaságnak. . . A gazdálkodás annyi mint uraskodás, az iparost lábbal tapodja bármely hitvány vevő stb. Ily balítéletek közt nőttünk s sokrészből kedvezett a törvényhozás és kedvezett a köztársadalmi szellem.

A törvényhozás ugyanis nem tartotta „nemes”

T Á R S Z A

Mióta szép arcod nem látom . . .

Mióta szép arcod nem látom:
Nyugtomat sehol sem találok.
Bús előttem a föld, az ég;
Csak el ne hagytál volna még!

Mikor ütött a búcsú-óra,
El sem mentem egy végső szóra,
S most mennyi szépet mondanék!
Csak el ne hagytál volna még!

Bocsáss meg nekem legjobb angyal,
Hogy könnyelműn játszám szavaddal,
Lelkem azt már megbánta rég,
Csak el ne hagytál volna még!

Látva szűzi ártatlanságod,
Kicsaltam első vallomásod;
És én mindezért gúnyt adék.
Csak el ne hagytál volna még!

Óh jönnél csak még egyszer vissza!
Lábadhoz hullnék történ, sirva,
S szerelmedért ugy esdenék, . . .
— Csak el ne hagytál volna még!

Oláh Miklós

Académiai összülésen.

— Életkép. —

Azt mondanám, hogy f. év márczius havának 19-ére académiái ülés volt hirdelve, ha ajtóstul akarnék berontani a házba. De ezt nem teszem. Nem pedig azért, mert jó öreg professorunk kézzelfogható argumentumokkal (kampós bot) verte a fejünkbe sőt olykor a hátunkra is azt az irányozási principiumot, hogy aki levezetés nélkül rohan neki a témának, az éppen olyan illetlenséget követ el, mint aki kopogtatás nélkül nyit be egy bájos hölgy öltöző-szobájába.

A jó öreg professor ur melleleg mondva — 80 éve daczára is olyau erőteljesen bánik a már, említett „argumentum”-mal, mint az új nemzedéknek a korszellemtől jobban áthatott ifjabb tanárai a civilizáció amaz újabb eszközével a nádpálczával, amelynek tudományos neve lenge-nád (lengená-

embernek az iparost. A nemességet főképp csak fegyver által lehetett szerezni. Fekvő birtokot nem szerezhetett a „nem-nemes“ . . . A volt „jobbágy“ szintén nem volt ura saját földjének.

Mi jóért ültetett volna tehát fákat a volt jobbágy azon földbe, mely nem övé? . . . Pedig ha szederfát nem ültetett: nem üzhetett selyem termelési ipart; nem foglalkozhatott télen át a gubók legombolyításával s az értékes czérnák feldolgozásával. Ha gyümölcsfákat nem ültetett, nélkülöznie kellett ezen becses házi-ipar anyagot, melyből egyrészt élelmezése, másrészt jövedelmi forrása pótoltatott volna.

Az iparos foglalkozást monopolizálták a czéhek. „Kontár“ volt neve mindazon házi-iparosnak ki egy s más iparmunkában gyakorolta magát; s ha mit készített, azt nem is lett volna joga eladni vagy piacra vinni.

Másrészt a társadalmi körök kérlelhetlen gúnyolói voltak minden olyan foglalkozásnak, melyből valami haszon vagy „pénz nézett ki.“ A háziiparos foglalkozások nagyrésztét most is titokban kell vinni, nehogy a vendég észre vegye. Az iparos foglalkozásban „meglepetést“ szégyenleni s mentetgetni szokás. Mentetgetőzve lát az élelmi szerek elkészítéséhez a háziasszony, s igen jó élelmi czikkeket készít ugyan: de a világ minden kincseiért sem küldené piacra . . . mert hiszen az a „vendégek számára készült.“

Annak, hogy kereskedelmi forgalomra alkalmas élelmi czikkeket nem szoktunk készíteni, egyik oka az is, hogy nálunk nem voltak oly iparosok, oly osztályok, melyek számára hetekig, hónapokig ép állapotban tart-

— megterem Amnrika posványosabb vidékien és mint a közoktatásügy egyik fontosabb támasza a jámbor cultusminister ur diplomatiai közvetítésével származik át hazánkba.

Azt is mondják, hogy a tanfelügyelő urak templomok és iskolák tövében meg akarták honosítani ezt a nemzetgazdaságilag fontos növényt, de a polgári és népiskolai arany ifjuság nagy öröme nem akart megfogamzani.

Külömben, hogy tanítványi kegyeletből veterán professorom számára a decorumot megmentsem, kész vagyok az említettem bajos hölgyet egy tisztességes özvegy protestáns papnéra változtatni át.

Általában ez ártatlan insultációk fejében szolgáljon jóemlékü professoromnak elégtételül az a körülmény, hogy hosszú évek után is követém az ő stylizálási rendszerét, mert hát; mindenki belátandja, hogy ime kész a . . .

bevezetés!!

Denique . . . „Hives, borongós őszi nap

Beült hozzám az unalom

Eredj „Közjog“ eredj te most“ . . .

(Hogy is van tovább? . . . Igen!) — Képzetem hegy-völgyidet nem

járja!

Avagy talán szebb lesz így? — látom nyájas olvasóm hogy neked is jobban tetszik. Tehát:

„Egyszer néma hideg éjen

Ütem elmerülve mélyen . . . stb.“

Fejem kábult volt, gondolataim lázasan száguldoztak szerte a világűrben. Milyen romlott a világ és milyen botor

ható eledetek szükségesek. Nem volt s nincs tengeri kereskedésünk, halászatunk stb., melynek számára hónapokig épségben tartható nagymennyiségű élelmicikk szükségeltetik. Nálunk tehát még (kevés sajton, sonkán s aszali gyümölcsön kívül) majd mindenféle élelmianyag csak frissiben fogyasztatik el, holott a kereskedelemre szolgáló anyagoknak első kellékük, hogy az épállapotban tartásra elkészíttessenek, könnyen csomagolhatók s gond nélkül eltarthatók legyenek.

Mi a ruházzkodást illeti: házi-iparosaink most is mentegetőznek ha saját készítményükbe öltözködtek.

Hogy, hogynem: általánosan meggyökerezett nálunk azon balitélet, mintha a házilag készült öltözék nem lehetne elég csinos, vagy épen divatos. Az iparos népek százezrei dolgoznak számunkra Ausztriában és a külföldön (pedig hiszen ezek is házi-iparosok) s ezek készítményeit már csak azért is többre becsüljük s kifogástalanabbnak tartjuk, mert külföldi „művelt nemzetek“ készítményei.

Házi-iparosaink tehát csak akkor remélhetnek teljes sikert, ha készítményeiket a társadalom „ítélő birái“ (minők nagyon sokan is vannak) izlésdolgában, a külföldiekhez mindenben hasonlónak találják. Vagyis a házi-iparosnak e téren is titokban kell üznie mesteriségét; és csakis külföldi czég alatt lehet sikeresen piacra adni, bírálat alá bocsátni munkáját, holott ezzel dicsekedni kellene, mint dicsekednek a külföldi házi-iparosok vagy „díletansok“ ha saját számunkra egy s más czikket készíttettek.

De nemis tartjuk a munkálkodást valamely „boldogító“ életszükségnek, minőnek azt az iparos népek tartják. Sőt ellenkezőleg: boldognak tartjuk azt, k

az a tömeg, melyet úgy az állatkert igazgatója, mint a népszínház bérlője „tisztelt publicum“-nak nevez. Egy genie, egy igazi lángész kell a közönségnek aki felrázza őket a lethargiából és, aki a magasan verdeső szellem fenkölt csapongásával elmondhassa magáról, hogy

„Ostort fonok, lángostort napsugarakból

Megkorbácsolom a világot!“

* * *

Lám, ma is egy hitvány drámát adtak a nemzeti színházban!

Valami zsenge, friss genie merült fel a felszínre ismét. És a közönségnek — persze — tetszett a dolog; az a csinos fiu meg czudar ügyesen tudja meghajtani magát és ki megy a színpadra egy árva diák karzati elragadtatásának gyenge hangjára is.

És evvel a gondolatszegény drámával majd elnyerte az ipse a 200 aranyos Teleki díjat, de hála Istennek neki még nem tele ki.

Amint ágyamban illetén gondolatokkal vergődném hosszán, álmatlanul, egyszerre nagy gondolat villan meg agyamban; ereim szinte lüktetnek a vérmes önértettől. Igen, drámát írok és biztosan elnyerem a Teleki-díjat. Hah!!

Mikor a jeligés levélkét felbontandja az elnök, a rideg, vén akadémikusok bámulva tekintenek széllyel — én meg büszkén emelkedem fel a hallgatóság karzatáról és lenézem. — megvetem őket. Ugy van.

És, ha másnap délben a váczi-utcán gavallérosan vé-

embernek az iparost. A nemességet főképp csak fegyver által lehetett szerezni. Fekvő birtokot nem szerezhetett a „nem-nemes“ . . . A volt „jobbágy“ szintén nem volt ura saját földjének.

Mi jőért ültetett volna tehát fákat a volt jobbágy azon földbe, mely nem övé? . . . Pedig ha szederfát nem ültetett: nem üzhetett selyem termelési ipart; nem foglalkozhatott télen át a gubók legombolyításával s az értékes czérnák feldolgozásával. Ha gyümölcsfákat nem ültetett, nélkülöznie kellett ezen becses házi-ipar anyagot, melyből egyrészt élelmezése, másrészt jövedelmi forrása pótoltatott volna.

Az iparos foglalkozást monopolizálták a czéhek. „Kontár“ volt neve mindazon házi-iparosnak ki egy s más iparmunkában gyakorolta magát; s ha mit készített, azt nem is lett volna joga eladni vagy piacra vinni.

Másrészt a társadalmi körök kérlelhetlen gúnyolói voltak minden olyan foglalkozásnak, melyből valami haszon vagy „pénz nézett ki.“ A háziiparos foglalkozások nagyrésztét most is titokban kell vinni, nehogy a vendég észre vegye. Az iparos foglalkozásban „meglepetést“ szégyenleni s mentegetni szokás. Mentegetőzve lát az élelmi szerek elkészítéséhez a háziasszony, s igen jó élelmi czikkeket készít ugyan: de a világ minden kincseiért sem küldené piacra . . . mert hiszen az a „vendégek számára készült.“

Annak, hogy kereskedelmi forgalomra alkalmas élelmi czikkeket nem szoktunk készíteni, egyik oka az is, hogy nálunk nem voltak oly iparosok, oly osztályok, melyek számára hetekig, hónapokig ép állapotban tart-

dus vulgaris) — megterem Amnrika psványosabb vidékien és mint a közoktatásügy egyik fontosabb támasza a jámbor cultusminister ur diplomatiai közvetítésével származik át hazánkba.

Azt is mondják, hogy a tanfelügyelő urak templomok és iskolák tövében meg akarták honosítani ezt a nemzetgazdaságilag fontos növényt, de a polgári és népiskolai arany ifjuság nagy öröme nem akart megfogamzani.

Külömben, hogy tanítványi kegyeletből veterán professorom számára a decorumot megmentsem, kész vagyok az említett bájos hölgyet egy tisztességes özvegy protestáns papnéra változtatni át.

Általában ez ártatlan insultációk fejében szolgáljon jóemlékü professoromnak elégtételül az a körülmény, hogy hosszú évek után is követém az ő stylizálási rendszerét, mert hát; mindenki belátandja, hogy ime kész a . . . bevezetés!!

Denique . . . „Hives, borongós őszi nap
Beült hozzám az unalom
Eredj „Közjog“ eredj te most“ . . .

(Hogy is van tovább? . . . Igen!) — Képzetem hegy-völgyidet nem járja!

Avagy talán szebb lesz így? — látom nyájas olvasóm hogy neked is jobban tetszik. Tehát:

„Egyszer néma hideg éjen
Ültem elmerülve mélyen . . . stb.“

Fejem kábult volt, gondolataim lázasan száguldoztak szerte a világűrben. Milyen romlott a világ és milyen botor

ható eledetek szükségesek. Nem volt s nincs tengeri kereskedésünk, halászatunk stb., melynek számára hónapokig épségben tartható nagymennyiségű élelmiczikk szükségeltetik. Nálunk tehát még (kevés sajton, sonkán s aszali gyümölcsön kívül) majd mindenféle élelmianyag csak frissiben fogyasztatik el, holott a kereskedelemre szolgáló anyagoknak első kellékük, hogy az épállapotban tartásra elkészíttessenek, könnyen csomagolhatók s gond nélkül eltarthatók legyenek.

Mi a ruházzkodást illeti: házi-iparosaink most is mentegetőznek ha saját készítményükbe öltözködtek.

Hogy, hogynem: általánosan meggyökerezett nálunk azon balitélet, mintha a házilag készült öltözék nem lehetne elég csinos, vagy épen divatos. Az iparos népek százezrei dolgoznak számunkra Ausztriában és a külföldön (pedig hiszen ezek is házi-iparosok) s ezek készítményeit már csak azért is többre becsüljük s kifogástalanabbnak tartjuk, mert külföldi „művelt nemzetek“ készítményei.

Házi-iparosaink tehát csak akkor remélhetnek teljes sikert, ha készítményeiket a társadalom „ítélő bírái“ (minők nagyon sokan is vannak) izlésdolgában, a külföldiekhez mindenben hasonlónak találják. Vagyis a házi-iparosnak e téren is titokban kell üznie mesteriségét; és csakis külföldi czég alatt lehet sikeresen piacra adni, bírálat alá bocsátni munkáját, holott ezzel dicsekedni kellene, mint dicsekednek a külföldi házi-iparosok vagy „dilletansok“ ha saját számunkra egy s más czikket készíttettek.

De nemis tartjuk a munkálkodást valamely „boldogító“ életszükségnek, minőnek azt az iparos népek tartják. Sőt ellenkezőleg: boldognak tartjuk azt, k

az a tömeg, melyet úgy az állatkert igazgatója, mint a népszínház bérlője „tisztelt publicum“-nak nevez. Egy genie, egy igazi lángész kell a közönségnek aki felrázza őket a lethargiából és, aki a magasan verdeső szellem fenkölt csapongásával elmondhassa magáról, hogy

„Ostort fonok, lángostort napsugarakból
Megkorbácsolom a világot!“

* * *

Lám, ma is egy hitvány drámát adtak a nemzeti színházban!

Valami zsenge, friss genie merült fel a felszínre ismét. És a közönségnek — persze — tetszett a dolog; az a csinos fiú meg czudar ügyesen tudja meghajtani magát és ki megy a színpadra egy árva diák karzati elragadtatásának gyenge hangjára is.

És evvel a gondolatszegény drámával majd elnyerte az ipse a 200 aranyos Teleki díjat, de hála Istennek neki még nem tele ki.

Amint ágyamban illetén gondolatokkal vergődném hoszszan, álmatlanul, egyszerre nagy gondolat villan meg agyamban; ereim szinte lüktetnek a vérmes önértettől. Igen, drámát írok és biztosan elnyerem a Teleki-díjat. Hah!!

Mikor a jeligés levélkét felbontandja az elnök, a rideg, vén akadémikusok bámulva tekintenek széllyel — én meg büszkén emelkedem fel a hallgatóság karzatáról és lenézem, — megvetem őket. Ugy van.

És, ha másnap délben a váczi-utcán gavallérosan vé-

nincs reá szorulva, hogy dolgozzék, s nem érezzük a foglalkozás szükségességét akkor sem, ha semmi más időtöltésünk nincs is. . . Így vagyunk szoktatva: mióta keletről e hazába jöttünk, s ugyancsak erélyes küzdelemre kell magát elszánnia annak, ki eme előítéletekkel szakítva: akkor is dolgozik ha rászorulva nincs (mert az ilyet sokan oly »telhetlenség« tartják, mint ki akkor is eszik amikor nem éhes,) s akkor is társas kötelekekbe fűzi magát amikor másoktól »függetlenül« (t. i. dologtalanul) élhetne, mert bizony a munkálkodás legtöbb nemében mások erejére, tevékenységére s más segédkezésére is szükségünk van.

b) A szakképzés hiánya, természetes következménye az igyekezet-hiálynak . . . mert ha országszerte régidők óta igyekeztünk volna a házi- iparosság egy s más ágazataiban évről évre több szakismeretet szerezni: a házi- iparosság legjelentékenyebb ágazataihoz kellő szakismeretek már rég honosak volnának, ha nem épen minden háznál, legalább minden munkakedvelő családnál s nem fogyasztanánk nagyban a külföldi házi- iparosok készítményeit.

Mily könnyű dolog a kellő szakismeretet beszerezni, ott, hol az igyekezet nem hiányzik, mutatják azon kisebb-nagyobb tárlatok, melyeken házi- iparosaink kitűnő készítményekkel szerepeltek.

A bécsi tárlaton »Házi- ipar« cím alatt 451 csoportban m. e. 400 db. készítmény volt kiállítva; ezen készítmények a) edények; b) szőtt és varrt munkák; c) fém díszmunkák; d) faragványok és különféle eszközök, részben népismeik cikkek, melyeket azonban

gig léptetek, mindenki azt suttogja a hátam megett hangosan: »ez ő! Igenis én vagyok és kikérem magamnak, hogy akár Tóth Kálmánnal, akár Szász Károlylyal, vagy plane legkönyebben avval az ifju-óriás Váradi Antallal összetéveszzenek!

És mit fognak otthon szólani a dologhoz? Szerencsére meg van az a jó szokása az apámnak, hogy a lapokat végig olvassa mind egészen onnan, hogy »Budapest márczius 20« egészen addig, hogy »nyomatott X. és Y. nyomdájában.« Így bizton ráakad az öreg az »Egyetértés«ben ez ujdonságra:

»Az académiá cselszövő cliquejeinek czudar napjuk volt ma. Egy ismeretlen név, (zárjel . . . a név) egy ifju lefőzte a szellem rokkant ősz bajnokait: egy nagyszerű népdramával elnyerte előlük a 200 aranyos Teleki-díjat. — Mint jól értesült forrásból halljuk, a győztes ifju political nézeteit illetőleg pártunk kebelébe sorakozik. Későn vesszük a hirt, holnap többet« stb.

A casinoi tagok rejtett irigységgel, de mosolygó arccal gratulálnak apámnak.

Apám haza viszi az ujságot. Szegény jó anyám könnyekben tör ki a nagy örömtől. Tinka hugom legjobban tudja felfogni fényes győzelmemet, ő költő és a »Kutyabagosi Bimbófüzérbe« csinos verseket ír. Most ihlett szavakkal azt szavallja apámnak, hogy tudta ő ezt jól és nem megmondotta még akkor, mikor a tanárok váltig secundáztak a gymnasiumban, hogy az ő bátyja (már mint én) nagy genie. Minden

nem lehetett elválasztani a velők szoros kapcsolatban levő házi- ipartól. Ezen cikkek tanuskodnak arról, hogy házi- iparosaink igenis tudnak remekelni; kitűnő vászon s selyem, gyapju, gyapot fonalakat, szöveteket, gombkötő- munkákat, ruhadarabokat, csipkéket, kötött és szövött árucikkeket, himzéseket, bőrmunkákat, dísztollakat, művirágokat stb. tudnak előállítani, rendelés kedvéért, vagy saját szükségleteikre. . . . A kellő szakismeret tehát szórványosan t. i. ott a hol az igyekezet megvan nem hiányzik; de, legyen bár e cikkek némelyike olyan, hogy jó piacra találnánk velők Nyugoteurópa fővárosaiban is. . . . arról, hogy »tömegestől termelnénk,« hogy t. i. száz- ezerek kezei foglalkoznának készítésükkel (mint foglalkoznak a nyugoteurópai házi- iparosok) nálunk szósincs; s így mikor a tömeges fogyasztásra kerül a sor, a midőn némely kötött, varrott, himzett öltönydarab, vagy csipke, rojt, szalag, zsinór stb. ország- szerte divattá válik: akkor a nyugoti, iparosb népektől vásárolgatjuk mi azt, mit magunk mesterséges gépek nélkül készíthettünk volna.

A házi- iparos munkák nagyrészt női kézimunkák lévén, az illető kitűnő iparosok a növelő nőktől (gouvernante-ok) vagy a nőnöveldekből szerezték a kellő alapismereteket és saját szorgalmuk s leleményességük útján vitték a »remekelés« határáig. . . . Miért nem elég népszerűek még ezen alapismeretek ország- szerte? Mert a népnövelés s kivált a munka oktatás ügye csakis az alkotmányos korszak életbe lépte, — egy évtized óta, — vett kellő mérvű lendületet. . . . Azok tehát, akik az alapismereteket elsajátították: el-

nagy embert, Petőfit is a secundák tettek nagygyá . . . stb.«

Apám nem is hallgat a fecsegésre. Ő komor arccal a 200 aranyon gondolkozik. Anyabirkát vegyen, vagy földet béreljen nekem? Rettenetesen boszankodik azon, hogy ép most ilyen rosszul áll az ágió. Végtere is abban nyugszik meg, hogy itt legalább nincs 20 perczent levonás, mint a lutri és sorsjegy nyereségénél stb. stb.

Másnap csakugyan magasztos ihlettel és égő szenvedéllyel ragadom meg a tollat. Tárgyat keresek. Átkozott kontárok, minden valamirevaló tárgyat elraboltatok már előlem! Julius Caesar, Cromvell, az angol királyok, a görög hősök, Bánkbán stb. szóval minden meg van már írva, illetőleg rontva. Rágom mérgesen a tollszárat és fültövem is izzani kezd már a heves vakarástól.

Végre valahára egy ötlet! Népdramát, magyar népdramát írok és elnyerem egyuttal a majmoló plagizáló irodalomban az eredetiség nimbusát.

Nehéz gyötrelmekkel megszületik végre a tárgy. Milyen vonzó és kedves és mégis milyen emelkedett és erőteljes: szívem ne verj, meg ne szakadj, mert szükségem lesz rád!

Édes, kedves drága nyájas olvasóm, minthogy művemet előbb utóbb ugyis módod lesz a »Nemzeti színház« deszkáin élvezhetni — itt csak vázlatát nyujtom neked. Azt azonban előre is megmondom, hogy én nem szerepeltetek se rémes mythosi alakokat, se hatástvadászó hangos pathost, a koro-

szigetelten gyakorolják az iparosságot — de — nem igen részeltetnek ezekben másokat, akik pedig reá szorultak volna a munkálkodásra, mert hiszen ez uton a „remeklés“ csakhamar háttérbe szorulna; piacra, pénzért dolgozni pedig nem hajlandók, mert ezt kiméletlenül megrónák a társadalmi körök jelenlegi szóvivői is.

A szakképzettség hiánya kölcsönös hatásban van az igyekezet hiánnyal: lankasztja az igyekezetet, megköti a tevékeny kezeket s viszont hol a szakképzettség nem hiányzik, ott az igyekezet is nagyobb mérvű. Igyszintén az igyekezet, a munkavágy hiánya lankasztja a szakképzettséget és tevékenységet; de ahol az nem hiányzik, csakhamar megtalálja a házi-iparos a szakképzettséghez vezető utakat s eszközöket. Mindkettőt: az igyekezetet és szakképzettséget korlátozzák pedig a szokásos balítéletek, téves nézetek, melyek miatt a házi-iparos munkáját nagyrészt csak titokban végezheti s eladható készítményeit csak titokban küldheti piacra, annak árát csak névtelenül veheti fel ildomosan.

Hol a házi-ipar kifejlődését ily általános döntő okok korlátozzák, ott a kellő mérvű fejlődésről s haladásról, új iparágak kiképződéséről s a házi-iparosságnak a nemzetközi kereskedelemre kiterjedéséről szó sem lehet . . . s felesleg volna a más kisebb akadályokat fürkészniük, amíg ezeket el nem hártjuk.

H. I. L.

nás főket is kerülöm: én téged elviszlek egy alföldi pusztára ahol a romlatlan népfia éldégél, és, ha erős szenvedélyeit pályvázni akarják, harcra kél a természettel, Istennel, emberrel. Megmondom azt is, hogy a remek gondolatot egy környékünkön valóban megtörtént esemény inspirálta, minthogy én Göthéhez hasonlóan — inspiráció nélkül nem írok. Ime drámám meséje:

Ifjabb Konyik András.

Dráma IV felvonásban, a magy. tud. академия által 200 arannyal jutalmazandó pályamű.

I. felvonás.

(A szinkör egy sáros alföldi majorságot ábrázol november 16-án.)

Konyik András, öreg béres Svatopluk ivadékaiknak nemzetiségéhez sorakozik. Az öreg Konyiknak esküdt ellensége a juhászsámadó Fúzfa Mózes. Idősebb Konyik A. a pálinkának gyakorlati kedvelője, Fúzfa Mózes, juhászsámadó a bornak szenvedélyes hiva. (A dühös ellenségeskedésnek lélektani indokát tehát és bizonyára ezen elvi eltérés képezi.) Konyik András öreg béresnek egy nyalka legény fia van, aki hasonló névre hallgatván, mi őt ifjabb Konyik Andrásnak nevezendjük. (Mellékesen megsugom olvasóimnak, hogy itt a hőshöz van szerencsénk.) Fúzfa Mózes egyetlen Lidi leánya csakhamar mozgásba hozza ifjabb Konyik András ruganyos szívét. Életre halálra megszeretik egymást.

Bácskay Albert.

(Vége köv.)

CSARNOK.

Szini-szemle.

(„A Herczegasszony“. Offenbach operetteje. „A piros bugyelláris“, Népszínmű, írta Csepreghy. A „Fourchambault család“ Augier vígjátéka.)

Társas életünk érdeklődése, mely a nagy és unalmas nyári melegben meglehetősen nélkülözte izgató tényezőit s csak itt ott fordult bágyadtan és szétszórtan, hol egy majális, hol egy tanintézeti polemia, hol a csendes folyó vasuti munkálatok felé, a múlt hó utolsó hetében élénken támadt fel s egy irányban osztatlanul összpontosult. Szállongó hírek, később részletes placardok hirdették, hogy Krecsányi Ignác szintársulata megérkezik városunkba s aug. 30-án megkezdí előadásait. Krecsányi és társulata nálunk jó névnek örvend, s közönségünk nem alap nélkül hitte, hogy annak buzgalma igazolja az ő érdeklődését. Végre tehát sikertült újra megélnünk szinkörünknek, a mely, miután mellesleg a múlt tavasszal néhány műkedvelői előadást elnyűtt, — már régóta elhagyottan és komoran gubbasztott a „B á r á n y“ prózai udvarán, szájalommal tekintve le olykor a „sallette“ néhány szerencsétlen áldozatára, kikkel végzetük ott sört itatott.

Az előadások sorát Offenbach „Herczegasszonya“ nyitotta meg. Nem szólunk hozzá a bevezető darab megválasztásához, s nem is helyezünk belé elvi fontosságot; ismerjük célját. Krecsányi be akarta mutatni a közönségnek társulatát s erre nézve oly darabot választott, mely e célnak leginkább megfelel s e szempontból jogosult is a „Herczegasszony“ első színre hozatala. Az operette szövege élénk, zenéje eléggé behizelgő, — bár kiányzik belőle a Lecocq vagy Planquette-fele zene verve-je, illata, — s eléggé alkalmas arra, hogy a szereplők otthonosságát és ügyességét, — sőt olykor szellemet és izlését is feltüntesse. Krecsányi Sarolta asszony a vidék elismert művésznője, s a biztos, fesztelen, s általán jellemző játék, az erőteljes, csengő és kifejező hang, mely játékát kísérte, oly tulajdonságai, melyekkel mindenütt megnyeri közönségét. Mellette Csatárné asszony volt az, a ki csakhamar meghódította a közönség szívét. Ő közönségünket egy tavali kedvenczére emlékeztette, a kit sokká nem tudott feledni. Csatárné szintoly rokonszenves, finom, gyengéd jelenség, mint Halmayné volt, csak hogy hangja iskolázottabb és játéka rutinirozottabb. Élénk, mosolygó, félig szende, félig kaczer, Csatárné enyelegve vonz és málázva lelkesít. Mosolygva jelen meg, mint a tavasz, s szelíden hat, mint a holdfénye. Szóval, — a mi nagy ritkaság, s a mivel egyszerre megragad, — ő költői jelenség, minden hatásvadászat és frivolitás nélkül. Ezt a benyomást tette ő kétszeri megjelenésével a közönségre, melynek immár kedvenczévé kezd válni. Hogy végefelé hangja, játéka kissé szintelenebbé vált, azt mint értesültünk, — inkább fizikai, mint művészeti okoknak kell betudnuuk. A többi alakok részint ismeretesek, részint jelentéktelenebbek voltak s szerepeiket eléggé betöltötték, csak Kiss Mihályt kell különöbben kiemelnünk, ki az „e j e d e t i“ herceget nagy gonddal és humorral s következetes alakítással állította élénk.

A vasárnapi előadás a „P i r o s b u g y e l l á r i s“ volt. Népszínmű, a melynek hőse (Csatárné) szintén elkövet egy bűnt (hála istennek ezúttal nem a fele gyilkosságot, mint az újabb népszínműveinkben bevett szokás), hogy elhagyja a régi szeretőjét s a bíróhoz megy feleségül. Miután azonban kistul, hogy se a régi szeretője (Kis Mihály) se a férje (Dálnoky) nem jobbak nála, de sőt hibásabbak, mint ő, a mű úgy végződik, hogy a költő által harmadfel felvonáson át megkínzott hősnő kezébe ragadja a cselekvény fonalát, felülkerekedik s megszégyeníti Csillag Pál

őrmestert is, meg Török Mihály bíró uramat is, mire a mű aztán Zsófi magasztalásával, Csillag Pali megházasításával és Kósza Gyurka eszének megtérésével szerencsésen véget ér. Csatárné jó Zsófi volt s különösen azon jelenetnek alaphangját, melyben Csillag Pállal, (kit a csákójától elválhatlan Kiss M. személyesített), először találkozik, kitűnően eltalálta. Dálnoky, mi régi kedélyes Dálnokynk, Török Mihályban újra egyikét sikerült genrejeinek nyújtotta. Kiss M., a ki nem tud a csákójától soha megválni, a népdalokat szépen énekelte, de hogy alakításának hatása nem volt kielégítő s hogy a színmű e különben is léha alakját nem bírta rokonszenvesebbé s egységesebbé varázsolni, annak okát abban véljük rejteni, hogy nem kiválólag ez az a tér, mely az ő tehetségének megfelel. Egyet azonban nem hagyhatunk említés nélkül, azt a vasárnapi publicumnak szánt fogást t. i., midőn a két eseléd kőzosan és szalmával hajában jelen meg. A piszkosság már magában visszatetsző, de ha ez a nőietlenséggel karöltve jelen meg, akkor botránkoztat. Ez annál is inkább feltűnt, mert rendezés eddig mindenkor finomságot és zlést tanusított.

Ha azonban az eddigi előadások alatt inkább tartózkodva tanulmányoztuk a társulat alakító erejét, a „Fourchambault család”-ban végre láthattuk annak mértékét. S azt örömmel kell kijelentünk előre, hogy az előadás igazán élvezetes volt s apróbb megjegyzéseink inkább útmutatásul, semmint az előadás egészének lefokozásául kívánnak szolgálni.

A „Fourchambault-ék” Augier legújabb színműve, melyet rendkívüli hatással adtak Párisban és Pesten is. Augier jelenleg a francia drámairodalom elsőrangú költője. Hugo Victor mellett, a ki a szenvedélyek érzéki oldalát emeli ki s a rendkívüli helyzetekkel köt le, hogy gyakran az érzékek mámorában az ember elfeled gondolkozni, — az ifjabb Dumas Sándor mellett, a ki maga alkotott egy külön, sajátos jellemű iskolát, — Sardou Viktor mellett, a ki a helyzetek váratlan fordulatát szereti kiszákmányolni s satírája maró, mint Martialesé — Augier Emil az mai napság, a ki egy kiválóan francia műfajnak elismert első mestere azon műfajnak, a mely halhatatlanná tette Molièret: a comédie-nek, vagy a század erkölcsi rajzának. A Fourchambaulték drámáján molièrei klasszikus egyszerűség ömlik el. Közönségünk láthatta előadásán, hogy nagy művész egyszerű eszközökkel, minő roppant hatást tud költeni. Cselekvénye természetes és egyszerű, kifejezései szellemesek és frappansok, sokszor közmondásszerű erővel hatnak s mindég a tárgy természetéből folynak. Egy odavetett szó néha egész lelki processust megragadó közvetlenséggel tár elénk. Ilyen a „töröld le” szó az 5-ik felvonásban. Maga a mesealkatás a mester kezére vall. A két család ellentétben és szemben egymással: ime a drámai összeütközés. Az első család: a csábítóé, a ki atya lett, egy pazarló, hebehurgya s kevésbé érdekes család atyja vezetve, két-színű, szivtelen neje, blazirt és könnyelmű fia, a havrei clubbok arslánja, és naiv és elkényeztetett leánya által. A másik család: az áldozaté, a ki anya lett, szerető anya, mellette törvénytelen fia telve erénnyel és bölcsességgel. A törvénytelen oldalon mind a bűnök; a törvénytelen oldalon: az erény. S Bernard megmenti atyját a bukástól, legyőzi öcscsét (az 5-ik felvonás igazi mestermű), s ő vivja ki a közönség rokonszenvét, míg a Fourchambaultok elenyésznek előlünk s az 5-ik felvonásban csak Leopold az, kit közülök némi figyelemre méltatuk. Bernardné, Bernard, a természetes fiu és Letellier Maria, a nevelő az, kik végül győzedelmeskednek. A „Fourchambault-ék” drámája a nemeslelkű fattyú apotheosisa, a milyen azonban természetesen igen kevés található. E pár szóval csak általánosságban óhajtottuk jelezni a mű irányát, alapeszméjét. Nem szólunk róla részletesebben. A mivolt közönség, mely jelen volt s élvezett,

azon jó érzéssel távozott a szinkörből, hogy igaz francia szellem mesteri alkotásában gyönyörködött, — s egyszersmind hogy e művet a legdicsérendőbb buzgalommal látta előadva. Siposné, Krecsányi Sarolta, Krecsányi Dálnoky, Krecsányiné és Dálnokyné olyan alakokat nyújtottak szerepeikben, melyeknek örömmel adózunk elismeréssel. Krecsányi Sarolta asszonyt most láttuk először drámai szerepben, mely e sokoldalú színésznőt újabb oldaláról tüntette fel. Az átgondolt és következetes játék, a felfogás nemessége megmutatta közönségünknek, hogy Krecsányi S. nem elégszik meg a léha operette momentánabb koszorúival, hanem jellemábrázoló szereppel törekszik maradandó emléket hagyni hátra közönsége lelkében. Legsikerültebb jelenete volt, midőn Leopold vallomását visszautasítja. Csak a 4-ik felvonás végjelentében hiányzott játékból, a harag és büszkeség kifejezése mellett, a mely szépen el volt találva, — a sértett női önérzet közvetlen nyilvánulása, midőn Fourchambaultné méltatlan gyanúsítását visszautasítja. Csak Leopold szerepe volt elhibázva. Lászlóffy tehetsége törekvő színész, van temperamentuma, de Leopold jellemének alaphangját nem találta el, s ennél fogva rosszul választotta meg azt a hangot is, melyen a többi személyekkel beszélt. . . Ó sokat komolyan vett s úgy is adott elő, a mi csak Leopold léha szellemességének nyilatkozata, s így ennek komikus zamatát nem éreztük. Lászlóffynak e szerephez hiányzik a nagyobb világ- és salonismeret. Leopold egy meglehetősen fásult könnyelmű gavallér, a ki mindenkivel egykedvű unalommal beszél (atyjával is) s csak válságos helyzetben tör elő belőle lelkének nemesebb része, melyet különben erővel folyt el. — A reneszansz gondos és az ensembte általán jó volt, csak Rastibonois második látogatásának jelenetében hiányzott a teljes simaság. — Nagy közönség.

Általán véve elismeréssel kell szólnunk a társaságról. Az előadandó művek jegyzéke, mely még tavál nem volt teljesen kifogástalan, gondos választékoságot tüntet fel. A bérlet repertoírja jeles művekből áll, melyek közt nincs kivetni való, a mi azt mutatja, hogy Krecsányi ur buzgótsága e tekintetben is óhajtt megfélelni Szarvas mivelt közönsége izlésének. Hogy különben mily kedvezőleg hat közönségünkre a társulat méltánylandó törekvése, mutatja az a körülmény is, hogy a közönség részvéte, érdeklődése, tapsai nőttön nőnek. Hogy közönségünknel a színház látogatás nem luxus, hanem mind jobban szellemi szükséggé kezd válni, az nagyrészt a társulat érdeme s e szempontból az osztatlan méltánylás megilleti őket.

H I R E K.

— **A főgymnasium** uszodája a közönség számára a következő időkben áll nyitva. Délelőtt minden nap 8—9-ig a hölgyek; 9—11-ig a férfiak számára; továbbá pénteken és szombaton délután 6—8-ig szintén hölgyek fürdőhetnek.

— **Halálozás.** Özevy Korinek Józsefné asszony f. hó 3-án jobblétre szenderült. A megboldogult a gyermekneveléssel foglalkozott szép sikerrel már évtizedek óta, s mint ilyen széles körben volt ismeretes. Temetésén, f. hó 5-én városunk leánynevelődéinek tanítványai a t. nevelőnök vezetése mellett szintén lerótták a nevelésügy e derék tényezője iránt kegyeletük adóját, midőn a megboldogult koporsóját virágkoszorúkkal diszíték. Áldott legyen emlékezete. — A kiadott gyászjelentés a következő: Özv. Skicsák Edéné; szül. Németi Lujza ugy maga, mint gyermekei nevében szomorodott szívvvel jelenti felejtethetlen rokona Özv. Korinek Józsefné, szül. Németi Frauczikának 1879. évi szeptemberhó 3-án, esteli 8 órakor, élte 63-ik évében tüdővészben történt gyászos kimúltát. A megboldogult hült tetemei f. hó 5-én, délelőtt 10 órakor fognak a róm. kath.

szentegyház szertartása szerint örök nyugalomra tétetni. Az engesztelő szent-mise áldozat folyó hó 6-án reggel fog a mindenek urának bemutatni.

— **A hectograph, cromograph** stb. néven elnevezett másoló-készülékek újabban nagy elterjedést nyertek az irodákban, s méltán, tekintve a készülék könnyed kezelhetőségét. A közönség e készülékeket rendszeren a központról drága pénzszerzi be, holott az, — hasonló minőségben — a vidéken is kapható több helyen. A többek közt ilyeneket városunkban is készít Rottmann Farkas fényképész úr, s volt alkalmunk meggyőződni készülékeinek tökéletes voltáról. Tudva azt, hogy csekély díjért Rottmann úr megrendelésre hajlandó ily készüléket előállítani: felhívjuk e körülményre a kereskedők, ügyvédek s mindazok figyelmét, kiknek nagyobb mennyiségű másolatokra van olykor szükségük.

— **Uj ügyvédi iroda.** Rohoska Mihály köz- és váltó-ügyvéd ur városunkban a főutczai Dérczy-féle házban ügyvédi irodát nyitott, A jeles képzettségű ügyvéd ur bizonyára kellő mérvben kinyerendi a jogi közbenjárást igénylő közönség bizalmát.

— **Szinkörünk**nél comfort dolgában még mindig van kívánni való. Igy a jobboldali páholsornak ma sinez külön bejárata, holott ez igen kívánatos lenne. Továbbá a páholyokban sehol egy fogas sem található, hová a közönség felső ruhaneműit akaszthatná. Reméljük, hogy e hiányokon, melyek utóvégre is csekelyeknek látszanak, de mindamellert igen kényelmetlenek: még ez idény alatt segítve lesz.

— **Schvarcz Adolf** táncztanító ur megérkezett városunkba, s a táncztanítást e hó közepén megfogja kezdeni. A táncztanító urat, ki e minőségben már 8 év óta látogatja városunkat, ajánljuk a tanítézetek és szülék figyelmébe, mint olyant, ki szakmáját mindenben betölti.

— **A szarvasi kisedodovodát** fentartó egyesület f. é. augusztus hó 31-én tartá évi rendes közgyűlését. Az elnöklő alelnök Tts. Koncz Zsigmond ur által a közgyűlés elé terjesztett egyesületi számadásokból kitűnt, hogy az egylet évi bevétele a mult ovodai évben 1016 frt 96 kr. o. é. Kiadás 967 frt 43 kr. Maradvány 49 frt 53 kr. Hátralék 57 frt. Az elnöklő jelentése tudomásul vétele után, az egyesületi tisztikar megválasztása a következő eredménnyel ejtetett meg: Elnök: Tts. Kuczay János ur. Alelnök: Tts. Marcsék István ur. Jegyző: Tts. Kresmárik Pál ur. Pénztárnok: Marcsék György ur. Gondnok: Tts. Zűsz Lajos ur megválasztattak: Választmányi tagokul: dr. Telessy József Kovács Sándor, Pokomándy Sándor, Deutsch Adolf, Kralovanszky János, Frankó Károly, Sárkány András, Jancsovics Péter, Sipos Soma, Mázor József, Konyecsni András, Kölbl József urak Közzé teszi a közgyűlés megbízásából. Szarvas, september 3-án, 1879. Hanthó Kálmán s. k. ovodai igazgató-tanító.

— **Borzasztó esemény** hírét közlik Zemplénmegyéből. Egy pácini lakos létecskéjét megvette egy ugyan odavaló izraelita, árverésen. Hanem az atyafi a réten termett sarjucskát még utoljára megpróbálta betakarítani, ki is ment a rétre s a fűvet, mint — véleménye szerint — igaz tulajdonát szépen kaszálgatni kezdette. Megtudta ezt az uj tulajdonos s azonnal kiront a színhelyre, a hol is az interpellációt azzal fejezi be, hogy a rét mindenestül az övé immáron. A paraszt pedig visszatromfol, hogy a termés de bizony csak az övé még mostanság. Többről-többre menve, az uj tulajdonos dühösen letlepedik a széna-rendre, a hol épen a paraszt ember folytatni szándékozik a kaszálást s gunyosan kiált fel: „Vágjon le hát kend engemet!“ A szintén dühös atyafinak sem kellett több: olyat suhintott kaszájával a szerencsétlen ember felé, s ugy szelte ketté annak nyakát, hogy feje messze gurult testétől.

A paraszt elkeseredésének áldozatául esett szerencsétlen ember nőt s 3 gyermeket hagyott hátra.

— **Petőfi katonáskodásáról** érdekes dolgokat tesz közzé a „Koszoru“ legújabb számában. Dr. Bayer Ferencz soproni tanár. Bayer hiteles adatok birtokába jutván, elmondja, hogy Petőfi 1839. szept. 6-án 1504. szám alatt mint önkényes újoncz került az akkori Gollner-, most Eruó főherczeg gyalogezred első századához, 1841. január 21-én hagyta el a katonai kórházat, hol 3 havi ápolásban részesült, február 28-án pedig már mint rokkantot elbocsátották, mi tán az előző év május és június havában szenvedett idegláz következményeül jelzett tüdő- és szívbaját sikertelenül gyógyították. Bayer közli az erre vonatkozó másolatokat, melyek így hangzanak: I. Auszug aus dem Befehls-Protokollen des k. k. Baron Gollner Infanterie-Regiments No. 48. I. Bregenz 15-ten September 1830. Standes Veränderungen Art. I In Zuwachs zu nehmen: Der freiwillige Rekrut Alexander Petrovich 1504. den 6. Sept. 1839. bei der I. Comp. 2. Agram am 21. Jänner 1841. Art. 5 Gemeiner Alexander Petrovich bis inclusive 20 Jänner verpflegt aus dem Regiments-Spitale reconvalessirt. 3. Agram am 9. März 1841. Art. 4. Im Folge der h. General-Commando Verordnung diten Agram den 31-ten Jänner 1841. R. 610 u. 586 werden nachstehende Leute als Militär Realinvaliden und der Realinvalidät sich nähernd ihrem Wunsche gemäss mit Abschied entlassen, als Gemeiner Alexander Petrovics der 1. Fuselier Comp. den 28. Feber 1841. Mindhárom napiparancs Monlholand ezredestől való. Ezután következik a „Haupt-Grundbuchsblatt“ s végre a „Superarbitrirungsliste.“ Bayer végül megjegyzi, hogy Petőfi a katonaságtól való elbocsátatását inkább dr. Römer ezredorvosnak, mint bajának köszönheti; mert az a körülmény, hogy a Költő télnek idején Károlyvárosból Sopronyig s innét Pápáig tudott gyalogolni, nem igen enged valami bajra következtetni.

— **Francia leleményesség.** Párisban a legfényesebb éttermek egyikebe egy ur lépett be két kis gyermekkel. Az udvarias pincér halommal hordja a finom és drága étkeket, mit a vendégek hatalmas étvágygyal fogyasztanak. A hatalmas ebéd elfogyasztása után az ur szivarra gyújt s eltávozik. A fizető pincér aztán csak várja-várja visszajöttét, s mikor hosszú ideig mindhiába várja, megszólítja az izzó mőzgő gyermekeket, hogy beh soká jön a papa. Mekkora rá tátotta el száját azonban a pincér, mikor a gyermekek elmondották, hogy az az ur nem papájuk, sőt nem is ismerik és hogy az őket, a mint az iskolából jöttek, megfogta és mert olyan jól tanulnak, ebédre hívta.

Felelős szerkesztő és kiadótulajdonos SIPOS SOMA.

Hirdetés.

Alőlirott okleveles szülesznő
ajánlja magát a közönség szives pártolásába.

Lakása Szarvason, özvegy **Takács Józsefné** házában, **Templom-utcán**, van.

Blonder Mórné,
okleveles szülesznő.

HIRDETESEK.

Önkénytes árverési hirdetmény.

A szarvasi királyi járásbiróság mint telekkönyvi hatóság részéről közhírré tétetik, hogy Korbuly Terézia, Jósa Lajosné, Lengyel Sándorné, Korbuly István és Salacz Imrénének igazolt tulajdonát tevő s a szarvasi 475. telekkönyvi A. I. 3. rsz. alatt 647. □ öl beltelek s a rajta levő építmények (a nagyutca és piacztér sarkán 8000 frt becsértékben, a szarvas-halásztelki 6. számú telekkönyv A. — I. rsz. alatt $2^{1200/1000}$ hold kaszállónak $4/16$. része becsértéke 10 frt, a szarvas-halásztelki 11. telekkönyv A. — I. rsz. a. $73^{1175/1000}$ hold szántóföld (a város és vasuti indóházától 20 perecznyire) 6950 frt becsértékben az 1879. évi szeptember hó 18-án délelőtt 10 órakor mint első- és 1879. évi okt. hó 27-ik napján délelőtt 10 órakor, mint második határidőben,

Szarvas város közházánál

megtartandó nyilvános árverésen következő feltételek alatt eladatni fognak. — ugymint :

1-ör. Kikiáltási ár a fennebb kitett becsár, melyen alul az árverésre kitűzött birtokok nem fognak eladatni,

2-or. Árverezni kívánók tartoznak az ingatlan becsárának 10 %-át készpénzben vagy ovadékképes papirban a kiküldött kezéhez letenni.

3-or. Vevő köteles a vételért három egyenlő részletben, és pedig : az elsőt az árverés jogerőre emelkedésétől számítandó három nap alatt, a másodikat ugyanazon naptól számítandó hat hónap alatt, a harmadikat ugyanazon naptól számítandó 12 hónap alatt, minden egyes vételári részlet után a birtokbalépés napjától számítandó 8% kamatokkal együtt ezen kir. telekkönyvi hatóságnál előre kieszközölt utalvány alapján a szarvasi királyi adó- mint birói leteti pénztárnál lefizetni.

A bánatpénz az utolsó részletbe fog beszámíttatni.

4-er. Vevő köteles az épületeket a birtokbalépés napjával tűzkár ellen biztosítani,

5-ör. Az árverés jogerőre emelkedésekor vevő a megvett ingatlan birtokába lép, ennél fogva a megvett ingatlan haszna és terhei ez időtől őt illetik.

6-or. A tulajdonjog bekebelezése csak a vételár és kamatainak teljes lefizetése után fog vevő javára hivatalból eszközöltetni.

Az átruházási költségek vevőt terhelik, úgy az árverésiek.

7-er. A mennyiben vevő az árverési feltételek bármelyikének eleget nem tette, a megvett ingatlan az érdekelt felek bármelyikének kérelmére, a prts. 459. §-a értelmében vevő veszélyére és költségére, bánatpénzének elvesztése mellett, újabb árverés alá bocsáttatni- és csupán egy határidőnek kitűzése mellett az előbbi becsáron alul is eladatni fog.

A szarvasi kir. jbság. mint tlk. hatóság. Szarvason, 1879- aug. 28.

Hirdetmény.
Veres márvány és fehér porosz granit
SIRKÖVEK
a legnagyobb választékban kaphatók B.-Csabán Rosenbaum Ignác raktárában. Megrendeléseket közvetít mint meghatalmazott, Rottmann Farkas fényképész, Szarvason.
3-2

Jelentés!
Alólirott tisztelettel tudatja a szarvasi és vidéki közönséggel, miszerint
Ügyvédi irodáját
Szarvason a főutczai Dérczy-féle házban megnyitotta.
Szarvas, 1879. szeptemberhó 1-én.
Rohoska Mihály,
köz- és válto-ügyvéd.